

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA PASTORÁLNÍ A SPIRITUÁLNÍ TEOLOGIE

Sociální pedagogika

Dana Čapková

Křesťanská víra očima sociálních pedagogů

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Franc, Th.D.

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod odborným vedením
Mgr. Jaroslava France, Th.D. s využitím všech uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne

.....

podpis studentky

Děkuji Mgr. Jaroslavu Francovi, Th.D. za vstřícnost, trpělivost, poskytnutí cenných rad a odborné vedení při zpracovávání této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala paní Mgr. Marcele Fojtíkové Roubalové za odbornou pomoc při zpracování praktické části této práce.

OBSAH

ÚVOD	6
I. Teoretická část.....	8
1 VZNIK, VÝVOJ A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA KATOLICKÉ CÍRKVE ..	9
1.1 Historický vývoj katolické církve.....	9
1.1.1 <i>Křesťanský starověk.....</i>	<i>9</i>
1.2 Základní charakteristika katolické církve	14
2 HISTORIE UNIVERZITY PALACKÉHO A ZVLÁŠTĚ CYRILOMETODĚJSKÉ TEOLOGICKÉ FAKULTY	16
2.1 Postavení Cyrilometodějské teologické fakulty v historickém kontextu vzniku Univerzity Palackého.....	16
1.1 Katedra křesťanské výchovy - sociální pedagogika	21
3 RELIGIOZITA V ČESKÉ SPOLEČNOSTI.....	23
3.1 Religiozita z pohledu sociologie.....	23
3.2 Religiozita z pohledu teologie	25
II. Výzkumná část.....	29
4 VÝZKUM	30
4.1 Cíl výzkumu	30
4.1.1 <i>Stanovení hypotéz</i>	<i>30</i>
4.2 Druh výzkumu	30
4.2.1 <i>Výzkumná metoda.....</i>	<i>30</i>
4.3 Výběr respondentů.....	31
4.3.1 <i>Provedení dotazníkového šetření.....</i>	<i>31</i>
<i>Graf 1. Rozložení podle pohlaví</i>	<i>31</i>
<i>Graf 2. Rozložení podle věku.....</i>	<i>32</i>
<i>Graf 3. Rozložení podle formy studia</i>	<i>32</i>
4.4 Testování hypotéz.....	33
4.5 Vyhodnocení stěžejních otázek	33
<i>Graf 4. Otázka 4. Věříte v Boha?</i>	<i>33</i>
<i>Graf 5. Otázka 7. Měl by/má podle Vás život smysl pokud by Bůh neexistoval?</i>	<i>34</i>
<i>Graf 6. Otázka 15. Myslíte, že je pro povolání sociálního pedagoga podstatná víra v Boha?.....</i>	<i>35</i>
<i>Graf 7. Otázka 17. Ovlivnilo Vás při výběru oboru Sociální pedagogika jeho umístění na CMTF?.....</i>	<i>35</i>

<i>Graf 8. Otázka 20. Očekávali jste od křesťansky zaměřené školy lepší přístup k jedincům i výuce, než-li na jiných fakultách?</i>	36
<i>Graf 9. Otázka 22. Složili jste úspěšně přijímací zkoušky i na jinou vysokou školu?</i>	37
4.6 Výpočet hlavního cíle výzkumu	38
4.6.1 Kombinace 1	39
4.6.2 Kombinace 2	39
4.6.3 Kombinace 3	40
4.6.4 Kombinace 4	40
4.6.5 Kombinace 5	41
4.7 Vyvození závěru výzkumu	41
ZÁVĚR	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	45
PŘÍLOHA č.1. Dotazník	47

ÚVOD

Problematika moderní společnosti a křesťanské víry je poměrně diskutovaným tématem a to hlavně díky bariérám, které jsou mezi věřícími a nevěřícími. V této oblasti vznikly i mnohé předsudky vytykající nedostatky jedné „strany“ vůči „druhé“ a naopak. Studium na Cyrilometodějské teologické fakultě mě přivedlo k zamyšlení se nad umístěním oboru Sociální pedagogika na této fakultě v souvislosti s požadovanými kritérii na jednotlivce. Fakulta je křesťansky zaměřená, ovšem uchazeči o obor sociální pedagogika mohou být i nekřesťanského, nebo ateistického vyznání.

Cílem této bakalářské práce je zjištění souvislostí mezi oborem sociální pedagogika, jeho umístěním na Cyrilometodějské teologické fakultě a křesťanskou vírou. Prakticky se jedná o vztah studentů sociální pedagogiky ke skutečnosti, že je tento obor umístěný na Cyrilometodějské teologické fakultě. Díky tomu získala název: „Křesťanská víra očima sociálních pedagogů“.

První část práce je tvořena metodou kompilace literatury a směřována k historickým událostem, které se vážou ke vzniku křesťanství. V první kapitole se dozvíme, která osobnost byla stěžejní pro vznik křesťanství a seznámíme se s nástinem vývoje katolické církve, a to od starověku, přes středověk až k novověku.

Druhá kapitola je věnována postavení Cyrilometodějské teologické fakulty v historickém kontextu vzniku Univerzity Palackého. Seznámíme se zde také s faktem týkající se jedinečnosti katedry křesťanské výchovy v souvislosti s výukou pedagogiky. V neposlední řadě je zde nastíněna celková funkce katedry, zaměření vyučovaného oboru Sociální pedagogika a stručný výčet pedagogických sil katedry. Celá tato kapitola se opírá zejména o dva prameny literatury Miloslava Pojsla a Jiřího Navrátila.

Třetí kapitola teoretické části se věnuje problematice religiozity v České republice. Tento oddíl je rozdělen na dvě podkapitoly, které nás seznamují se dvěma pohledy na religiozitu: sociologickým a teologickým. Pro snadnější proniknutí do této problematiky a její pochopení jsou zde objasněny přímo související pojmy:

spiritualita, spirituální teologie a duchovní život. Kapitola vychází převážně z literatury od autorů Lužný, Nešpor a Alrichter, Ambros.

Druhá výzkumná část bakalářské práce je zaměřena především na uvedení do problematiky výzkumu za pomoci literárních děl zaměřených na metody pedagogického výzkumu. Úvodní kapitoly jsou opřeny především o autory Miroslava Chráska a Petera Gavoru. Realizovaný výzkum má kvantitativní charakter a proto jsem vybírala mezi metodami pro získávání kvantitativních dat. Konečnou metodou se stala dotazníková metoda. Dotazník byl sestaven dle dostupných předloh a kritérií. Struktura výzkumného souboru je detailně popsána v komentářích a pro větší přehlednost doplněna grafy. Dále zde nalezneme detailnější výsledky vybraných otázek, včetně jejich grafického zpracování a komentářů.

K výsledku, který objasňuje hlavní výzkumný problém, směřují dílčí výsledky vybraných kombinací otázek vyhodnocených dle statistického zpracování dat. Konečný výsledek poukazuje na určité závislosti mezi výběrem oboru Sociální pedagogika, jeho umístěním na Cyrilometodějské teologické fakultě a křesťanskou vírou.

Významná část textu bakalářské práce se opírá o literární díla autorů, kteří se v probírané problematice dobře orientují. Dílčí část textu je pak inspirována statistickými metodami pro potřebné vyhodnocení získaných dat.

I. Teoretická část

1 VZNIK, VÝVOJ A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA KATOLICKÉ CÍRKVE

Tato kapitola pojednává o vzniku a vývoji katolické církve v kontextu historie křesťanství. Text je členěn chronologicky. Důraz je kladen na významné události v dějinách křesťanství. Nechybí zde seznámení čtenáře se základními rysy katolické církve.

1.1 Historický vývoj katolické církve

Katolická církev jako součást křesťanství je historicky odvozena od existence osoby Ježíše Krista. Následující text se proto zabývá popisem jednotlivých období od starověku až po novověk.

1.1.1 Křesťanský starověk

První doložitelný počátek křesťanství psaným textem je datován do roku 70 po Kristu. Tento text dokládá Ježíšovo velikonoční zjevení, což je velmi podstatný prvotní akt počátku křesťanství. Tento akt má dvojí vyznání, Ježíšova smrt chápána jako akt spásy a zmrtvýchvstání, což je hlavním předpokladem k pochopení Ježíšova učení.¹

Ježíš byl osobnost, která zaváděla nové pojmy prostřednictvím judaismu, osobnost která přímo vybízí ke sporům a různým komentářům a to už jen proto, že je považován za někoho, kdo je schopný být všem, vším a zároveň zůstat věrný sám sobě. Pravdou zůstává, že existovala řada lidí, jenž nebyli schopni Ježíše přijmout, postupem času vytvořili silnou koalici na základě které byl Ježíš usmrcen nejpotupnější formou hrdelního trestu pro nepřátele společnosti a to ukřižováním.

V době Kristově mělo Římské impérium oficiální víru podloženou dekretem. Tato víra měla platit pro všechny obyvatele, i přes to bylo ale tolerováno vyznání i dalších náboženství. Existovaly zde stovky kultů, lidé ale měli potřebu hledat jednoho Boha, Pána, Spasitele. Poprvé se zde objevila nová forma náboženské komunity, jenž nebyla postavena na národnosti nebo společenském postavení, brala každého jedince jako

¹ Srov. VOUGA, F. *Dějiny raného křesťanství*. s. 27.

přispívajícího k náboženskému klimatu, které se zde začínalo úspěšně vytvářet být ještě nemělo požadovanou stabilitu.²

I přes to, že křesťané uznávali stát jako moc a modlili se za císaře, bylo křesťanství považováno za židovskou sektu, což podmínilo neustálé pronásledování všech stoupců. Císař Decius usilující o obrodu Říma vydával zákony působící všem křesťanům nepříjemnosti, čímž chtěl docílit jejich likvidace. Ani za doby Diokleciána se křesťanům nevedlo o moc lépe. Situace byla natolik vyhrocená, že se přistoupilo na pálení posvátných knih, zakazování bohoslužeb a bourání kostelů. Tato situace ustala až v roce 311 kdy byl vydán toleranční edikt uznávající právo na existenci křesťanství.³ Hlavní příčina šíření křesťanství a zároveň hlavní rys těchto komunit, jenž se vyvinul za vlády Heroda, byl systém péče o chudé.

Prvotní údobí církve se vyznačuje předáním moci Kristovy apoštolům, kteří tak byli vybaveni mocí pro vykonávání misijní činnosti. Díky hlásání evangelia tak vznikaly křesťanské obce. Nejstarší křesťanská obec takzvaně jeruzalémská se stala pro církevní dějiny velmi důležitou a to díky prvotnímu projevu opravdu křesťanského života. Velmi podstatným faktorem šíření křesťanství byli helenisté, jinými slovy křesťané řeckého původu, jenž podnikali misijní cesty mezi pohany a hlásali evangelium. Druhé údobí bylo ve znamení přizpůsobení se společnosti a politickým poměrům říše.⁴

V období okolo roku 70 př.n.l se objevuje nejvýznamnější osobnost křesťanství „Žid z Tarsu“ – Pavel. Pavel byl osobností, která jako první pochopila Ježíšův teologický systém a tím zachránila křesťanství před zánikem. Pavel byl první žid, který udělal změnu ve svých názorech okamžitě a dokonale bez složitého přemýšlení a to díky tomu, že mu prý byla zjevena Ježíšem. Vytvořil teologický systém schopný nekonečného vývoje.⁵ Pavlovská formulace třech tezí vyjadřuje strukturu křesťanských obcí a vývojové linie křesťanství. „První teze- „ani Žid ani Řek“ – určuje geografické rozměry integrační schopnosti křesťanství.“⁶ Tato schopnost integrace je celosvětová. „Druhá teze, „ani otrok, ani svobodný“, determinuje

² Srov. JOHNSON, P. *Dějiny křesťanství*. s. 10-16.

³ Srov. FRANZEN, A. *Malé církevní dějiny*. s. 45-51.

⁴ Srov. NĚMEC, J. *Vybrané kapitoly z dějin evangelizace světa I*. s. 18-22.

⁵ Srov. JOHNSON, P. *Dějiny křesťanství*. s. 38-39.

⁶ VOUGA, F. *Dějiny raného křesťanství*. 1.vyd. Praha : Vyšehrad, 1997. s. 248.

sociální aspekt integrační potence křesťanství.“⁷ Samotný akt křtu symbolizuje vztah ke Kristu a má tu moc dělat z lidí bratry a sestry. „*Z třetí teze – „ani muž, ani žena“ – vyrůstá integrační schopnost křesťanství skrze emancipaci.*“⁸ Každý člověk by měl mít stejný sociální statut, pokud dochází k rozdělování úloh.

Misijní úspěchy náboženských obcí velmi napomohly odvrátit hrozbu opětovného vstřebání křesťanů judaismem a zároveň se tak postaraly o pronikání do všech společenských vrstev nejtypičtější metodou a to kompromisem.⁹ Křesťanství se ujímalo jak na vesnicích tak i ve městech a díky všem nositelům této misie bylo již v 2. století Ježíšovo evangelium rozšířeno ve všech zemích okolo Středoziemního moře.¹⁰

Křesťané měli své vlastní kostely a začínali získávat čím dál větší moc díky ovlivňování společnosti, šlechtným vycházením vstříc veřejným náladám. Netrvalo dlouho a církve se "probojovala" i k moci ovlivňovat veřejné dění pomocí změny myšlení a jednání.¹¹ Křesťané se tak stali velmi populární a díky císaři Konstantinovi, jehož zásluhou bylo zrušení ukřižování a vystavění velmi krásných kostelů, získali i novou rezidenci Konstantinopolis.¹² Církve tak naprosto přebírala vládu nad společností, až se jí díky neustálým změnám podařilo získat privilegia, která ji změnila na imperiální, což znamenalo, že se křesťanská církev stala jediným náboženstvím Říma.

Úroveň církve byla taková, že se její moc začínala projevovat i v zákonodárném procesu, rozdíl mezi světským a církevním právem byl takřka nulový což velkou měrou přispělo ke vzniku Justininánova zákoníku díky němuž mohla církev disponovat psaným právem.

Díky Benediktinské řeholi, jenž měla oproti jiným řeholím zvláštní autoritu, přešla velká část orné půdy v Evropě do rukou lidí, kterým nauka kázala tvrdě pracovat. Práce byla organizovaná, systematická a vytrvalá. Klášterní život byl za pomoci přijetí

⁷ VOUGA, F. *Dějiny raného křesťanství*. 1. vyd. Praha : Vyšehrad, 1997. s.249.

⁸ VOUGA, F. *Dějiny raného křesťanství*. 1. vyd. Praha : Vyšehrad, 1997. s.249.

⁹ Srov. JOHNSON, P. *Dějiny křesťanství*. s. 64.

¹⁰ Srov. FRANZEN, A. *Malé církevní dějiny*. s. 27.

¹¹ Srov. JOHNSON, P. *Dějiny křesťanství*. s. 96.

¹² Srov. FRANZEN, A. *Malé církevní dějiny*. s. 53.

soustavy řádových pravidel přeměněn na zemědělskou kolonii. Tato činnost předurčila budoucnost Evropy.

1.1.2 Křesťanský středověk

Po nahlédnutí do 5. a 6. století zjistíme, že systém veřejného vzdělání úplně vymizel, což byl zlomový okamžik pro církev, která se tak mohla zmocnit společnosti přímo u kořenů. Měla možnost vytvořit si od základů systém vzdělání, jenž bude vyhovovat křesťanské víře. Tato myšlenka sice začala fungovat, ovšem zhroutila se díky gótsko-byzantským válkám, které zapříčinily rozbití tohoto systému.

Doba 7. a 8. století byla ve znamení opisování rukopisů. Jedinou skupinou gramotných lidí byli mniši. Mniši měli čas i zdroje - pergamen, inkoust, brko, kružítko, pravítka, nožičky a jiné pomůcky k tomu, aby se stali kvalitními kopisty.

Hlavním znamením moci člověka středověku byla schopnost vykonávat spravedlnost. Papežské právo se rozrůstalo takovým způsobem až se papežství zcela proměnilo. Církev se stala právním společenstvím, které se již nezajišťovalo písmem, ale kanonickým právem. Ústřední mechanismus církve se proměnil v organizaci s cílem zisku a peněz.

V 10. až 12. století byl uveden do praxe nápad odčinění hříchu, čímž si opatství zajistilo finance od hříšníků. Tyto propustky jednou provždy zničily ideu fyzického pokání. "Éra" propustek ovšem postupně ztrácela hodnotu, neboť se propustky staly dostupnými i pro velmi chudý lid.

Cílem středověkého křesťanství bylo zformování společnosti pomocí mravních zásad, což se díky gregoriánské reformě a přechodu k opuštění mravních hodnot nestalo.

1.1.3 Křesťanský novověk

Cíl středověkého křesťanství byl naplněn až v 16. a 17. století, kdy se objevil křesťanský humanismus. Velmi významnou osobností této epochy je Erasmus Rotterdamský, který byl přívržencem náboženské tolerance.

Křesťanství bylo rozděleno do tří "skupin". Papežský katolicismus, luteránství a kalvinistická teokracie. Cíl měli ovšem všichni stejný a to uplatnit svůj systém víry tak, aby v konečném důsledku pokryl celé lidstvo a tím se vytvořila uzavřená křesťanská společnost. Zde vstupuje John Lock, jenž zkoncipoval novou etickou filosofii, která velmi dobře zapadla i do kapitalistického systému, jenž právě vznikal. Lock za pomoci modernizace udělal z křesťanství náboženství budoucnosti, a to především cestou naprostého ořezání dogmatu od přebytečné teologické nadstavby. Jeho systém byl založen na trestu a odměně.

Díky Vestfálskému míru byl určován jakýsi vývoj katolické ortodoxie Francií, pro papežství ale znamenal katastrofu. Katolické národní církve se tak staly nezávislé, neboť papežství nemělo na mezinárodních shromážděních žádné zastoupení a tím také nebylo schopno chránit své zastánce.

Roku 1870 po několika reformách docílilo papežství opět svého postavení, ve kterém mělo katolické křesťanství pod naprostou kontrolou. Náboženský evangelismus se stal jednou velkou sjednocující silou, jenž překonávala koloniální rozdíly i hranice států. Křesťanští duchovní měli monopol na vzdělávání a „otcové“ – zakladatelé považovali vzdělání a víru za dvě neoddělitelné složky. V 17. století byly zřizovány školy, jenž sloužily jako nástroje církve a po odsouhlasení návrhu Benjamina Franclina, aby se náboženství zařadilo jako předmět do učebních osnov, se tak charakter křesťanství ještě více upevnil.

Papež Lev XIII. v 19. století napadl socialismus svým dílem *Quod Apostolici Muneris*, zároveň zakázal rozvázat křesťanský sňatek a odsoudil otroctví. Po druhé světové válce, kdy se v křesťanství stalo mnoho dalších zvrátů panuje zde vnitřní nejednota.¹³ Náboženství zaznamenalo změny zásadního rázu, které byly vyvolány především velkou výměnou obyvatelstva a příchodem nových osídlenců. Toto období bylo ale zároveň ve znamení obnovy církevních činností. V období komunismu 1948-1953 byl veden útok proti náboženství a římskokatolické církvi, při kterém byla zastavena tvorba náboženských tiskovin a došlo k likvidaci církevních škol. Těmito

¹³ Srov. JOHNSON, P. *Dějiny křesťanství*. s. 99-475.

kroky se snažila komunistická moc prosadit svůj cíl, kterým bylo vytvoření pouze ateistického státu, což se v konečném výsledku stejně prosadit nepodařilo.¹⁴

Po roce 1985 bylo zapotřebí naplnit potřeby církve a vytvořit orientační text sloužící jako návod pro „vyučování“ víry a to „Katechismus katolické církve“. Vytvoření takto rozsáhlého díla nebylo vůbec snadné, ale díky soustředěnosti, péči, spolupráci teologických institutů a komise dvanácti kardinálů a biskupů, kteří na tvorbu dohlíželi, byl po šesti letech hotov. Vytvoření a schválení katechismu složeného ze čtyř částí: vyznání víry, svátosti víry, život podle víry, modlitba v životě podle víry, bylo jakousi službou pro všechny učedníky, jenž chtějí posílit víru Ježíše Krista.¹⁵

1.2 Základní charakteristika katolické církve

Hlavním pilířem katolické církve je víra ve Stvořitele - Boha. Ústřední místo zaujímá příběh Ježíše z Nazareta, jenž se vyučil tesařem a ve svých třiceti letech začal kázat a zázračně uzdravovat nemocné. Později byl obžalován z rouhání a ukřižován. Díky jeho zmrtvýchvstání po třech dnech, získalo křesťanství mnoho následovníků.

Vzhledem k faktu, že křesťanství má židovské kořeny je zřejmé, že všichni apoštolové byli židé. Jedni z prvních apoštolů byli pověřeni přímo od Krista hlásáním novozákonních zvěstí. Doba, kdy začínalo docházet k masivnímu šíření křesťanství byla typická četnými konflikty, neboť se ke křesťanské víře začali hlásit i jedinci pohanského původu. Velmi vypjaté vztahy se za pomoci moderní doby urovnaly až došly k vzájemné úctě a porozumění.

Katolická církev má jako základní zdroj své věrouky Bibli, která je mnohdy považována jako jediná autorita, co se otázek víry týče. Písmo zaujímá v životě křesťanů velmi důležité místo. Bible se skládá ze dvou částí: Starý zákon, jenž tvoří Knihy Mojžíšovy, Žalmy krále Davida, knihy proroků - spisy, které Ježíš četl a Nový zákon, který se skládá z evangelíí a sepsali jej Lukáš a Pavel. Ranně křesťanské spisy jsou velmi cenné a to hlavně pro poznání prvokřesťanského života, různé části byly předcítány na bohoslužbách, a tak byly považovány za kánon právě Nového zákona.

¹⁴ Srov. JIRÁSEK, Z. a kol. *Církevní dějiny Slezka 18. až 20. století*. s. 7-83.

¹⁵ Srov. KOLÁČEK, J. *Katechismus katolické církve*. s. 5-20.

V 5.století po Kristu byl Starý a Nový zákon "spojen" a uznán jako křesťanské svaté Písmo.

Symbolem katolictví je kříž, na kterém zemřel Ježíš jako zločinec, neboť byl obviněn z rouhačství, kterého se ovšem nedopustil. Křesťané věří v existenci života po smrti - na zemi se setkáme s láskou Boha a v nebi se k němu navěky připojíme.

Základní součástí katolického života je modlitba, která je buďto společně sdílená, nebo se někteří křesťané modlí o samotě. Modlitby obsahují základní prvky, nebo zahrnují prosby.

Katolíci pohlíží s vděčností a úžasem na vesmír, který uspořádal Stvořitel. Bible pak učí, že Bůh je věčný, vševědoucí, všemohoucí, osobní, Duch, spravedlivý, milosrdný, dobrý a láska. Bůh je jediný, ale ve třech osobách - Otec, Syn a Duch svatý. Katolický život má dva základní prvky - víra v Ježíše Krista a příslušnost k církvi.¹⁶

¹⁶ Srov. WINTER, D. *ABC křesťanství*. s. 8-37.

2 HISTORIE UNIVERZITY PALACKÉHO A ZVLÁŠTĚ CYRILOMETODĚJSKÉ TEOLOGICKÉ FAKULTY

V následující kapitole je popsán vznik a vývoj Univerzity Palackého. Podstatná část textu je věnována historii Cyrilometodějské teologické fakulty, která je nejstarší fakultou Univerzity Palackého, a proto je její postavení v rámci historie univerzity jedinečné.

2.1 Postavení Cyrilometodějské teologické fakulty v historickém kontextu vzniku Univerzity Palackého

K historickému vývoji Univerzity Palackého v Olomouci neodmyslitelně patří Vilém Prusinovský z Víckova, neboť byl jednou ze zásadních osobností podílejících se na vzniku studia teologie a zároveň tak na vzniku olomoucké univerzity a to zřízením bohosloveckého semináře a později k němu i vyššího studia teologie. Svě snahy dovršil roku 1570, kdy za spolupráce olomoucké kapituly vydal zakládací listinu, která oficiálně založila olomouckou univerzitu. Díky svému historickému vývoji si Univerzita Palackého v Olomouci hrdě nese titul druhé nejstarší univerzity v České republice.¹⁷

Prusinovský byl velmi vzdělaný a uvědomělý, tudíž věděl, že pokud chce uskutečnit rekatolizaci, potřebuje vzdělané a oddané katolické kněze a proto se jeho zájmy začaly ubírat směrem k povznesení katedrální školy u sv. Václava v Olomouci. Škola byla zaměřena na výchovu kněžského dorostu prostřednictvím katechetického studia.¹⁸ Nezanedbatelná byla také výuka laiků a to v katechetickém studiu trvajícím dva roky.¹⁹

Ve svých snahách si šel Prusinovský pevně za svým cílem a to bez ohledu na odpor městské rady. Rada byla velmi pobouřena návrhem výstavby jezuitské koleje, která měla stát hned vedle katedrální školy a to za účelem snadného spojení v jeden celek. Výstavba koleje se uskutečnila i za nepříznivých okolností, které tvořily špatné finanční prostředky, nulová podpora od města a příjezd jezuitského vizitátora

¹⁷ Srov. POJSL, M. *Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990-2010: 20 let od jejího obnovení: sborník*. s. 16.

¹⁸ Srov. NAVRÁTIL, J. *Kapitoly z dějin Olomoucké univerzity 1573-1973*. s. 11.

¹⁹ Srov. POSPÍCHAL, M. *Padesát let z dějin obnovené univerzity*. s. 50.

a rakouského provinciála. Tyto úřední osoby byly do Olomouce vyslány roku 1566 za účelem zhodnocení budování koleje. Nebýt biskupa, jeho přesvědčivých argumentů a pomoci císaře Maxmiliána II. byla by stavba zastavena z důvodu velmi špatných podmínek přesněji ubohý a nedostačující stav budov, ubytování a financí.

Gymnasium se stalo téhož roku v říjnu úplným - mělo všechny třídy, a to především díky náborům, které organizoval biskup. Na svou pozici byl uveden i rektor a tím započalo gymnasium plně fungovat v celém svém rozsahu. Velké počty se gymnasium dočkalo roku 1570, kdy mu bylo uděleno císařem Maxmiliánem II. privilegium propůjčující práva vysokého učení, které mimo jiné zahrnovalo osvobození koleje od všech daní a možnost zdarma promovat studenty. Až do roku 1572 byla funkce koleje i gymnasia bezproblémová pod vedením rektora a za pomoci všech vyučujících, byť byli s výjimkou Čecha Ondřeje Pěšína cizinci. Roku 1572 zemřel biskup Prusinovský a na jeho místě se vystříдалo několik různých biskupů, kteří mnohdy neměli tolik porozumění vůči jezuitům jako Prusinovský, což se nesmírně promítlo do celkového chodu univerzity.

Teologická výuka se řídila přesným studijním plánem Ratio studiorum, jenž byl přizpůsoben praktickým potřebám duchovní zprávy. Velmi zásadní se pro univerzitu stalo období stavovského povstání, které největší měrou postihlo právě jezuitu, kteří byli vyhnáni z Moravy, což podněcovalo ukončení výuky a zrušení kolejí univerzity.

Necelý rok po povstání se díky Františkovi z Dietrichštejna zásadním způsobem změnilo společensko-politické postavení jezuitů. Chod univerzity byl řádně obnoven získáním navráceného zkonfiskovaného majetku, jezuité tak dosáhli i dobrého zázemí, a to například získáním panství Nový Jičín, ke kterému jim František také pomohl.²⁰ O celkové pozvednutí olomoucké univerzity se snažil i papež Řehoř XIII. svým vstřícným gestem založení a následné finanční dotování ubytovací koleje pro studenty z cizích zemí.²¹

Pedagogický sbor byl z významné části tvořen pedagogy českého původu. Rok 1630 se stal zásadním pro prvního dosazeného děkana teologické fakulty a teologické studium bylo prodlouženo na šest let. První polovinu 18. století lze označit jako

²⁰ Srov. NAVRÁTIL, J. *Kapitoly z dějin Olomoucké univerzity 1573-1973*. s. 11-14.

²¹ Srov. CINEK, F. *Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci v roce 1936-1937: památník obnovy fakultní budovy a inaugurační slavnosti 22. února 1937*. s. 31

období největšího rozkvětu univerzity, kdy se řečnická, básnická a divadelní vystoupení stala výchovně-vzdělávací složkou a počet studentů přesáhl tisíc.

S další krizí se univerzita setkala na konci 18. století kdy se jezuitský systém školství ukázal jako zastaralý díky novým přicházejícím myšlenkovým proudům. Tyto proudy poukazovaly na nezbytnou reformu školství, ta ale díky nedostatečné kvalifikaci pedagogů a dlouhodobému stereotypu nemohla ze dne na den odstranit základní nedostatky. Jako první pozitivní změnu lze chápat jmenování světského rektora, což bylo krokem v před k reformě a hned poté zrušení jezuitského řádu, čímž se univerzita stala státní.²² Celá tato situace, jenž měla podnítit pozitivní změny, zafungovala díky nastalé organizačně a personálně složité situaci, která vyvolávala spory, spíše negativně. Celková atmosféra výuky byla ovlivněna špatným soustředěním a neklidem učitelů i studentů, což podnítilo příjezd vyšetřovací komise. Komise zareagovala na tuto "krizi" velmi razantně a přeložila univerzitu do Brna. V roce 1758 se díky zlepšení celkové kvality studia a uklidnění situace vrátila univerzita zpět do Olomouce, zaplatila ovšem velmi vysokou daň a to ztrátu vysokého učení a přechod k pouhému lyceu.²³

Tato situace ovšem netrvala dlouho. Díky zdražení životních potřeb a úbytku studentů zapříčiněnému přípravami na Napoleonské války v roce 1809 se učitelský sbor dohodl na odeslání žádosti císaři o povýšení lycea zpět na univerzitu. Tento krok se jim díky vstřícnému jednání císaře a přesvědčivými argumenty podařil, čím se lyceum stalo opět univerzitou.

Výuka důležitých předmětů jako jsou matematika, filosofie, přírodopis probíhala českým jazykem pod vedením profesorů, kteří tento jazyk plynně ovládali. Další kroky vedené reformní komisí vedly k vydání nového studijního řádu vysokých škol, jenž obsahoval mimo jiné zásady pro svobodu vyučování a učení.²⁴ Samotná výuka ovšem nebyla přesně specializovaná, ale probíhala od nižšího stupně k vyššímu a podle momentální potřeby vyskytujících se oborů. Vnitřní struktura univerzity se postupem času měnila a s ní i přístup k výuce.²⁵ Chod plnohodnotné univerzity

²² Srov. NAVRÁTIL, J. *Kapitoly z dějin Olomoucké univerzity 1573-1973*. s. 14-15.

²³ Srov. POJSL, M. *cyrilometodějská teologická fakulta univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990-2010: 20let od jejího obnovení: sborník*. s. 16-17.

²⁴ Srov. NAVRÁTIL, J. *Kapitoly z dějin Olomoucké univerzity 1573-1973*. s. 17-21.

²⁵ Srov. POSPÍCHAL, M. *Padesát let z dějin obnovené univerzity*. s. 40-47.

vypadal po všech reformních změnách velmi nadějně, ovšem pouze do roku 1848, který přinesl postupné rušení jednotlivých fakult na základě malého počtu studentů a špatných finančních prostředků. Ze všech fakult toto rušení překonala pouze teologická fakulta a to hlavně díky svému křesťanskému zaměření.²⁶

Takto osamocená fakulta dlouho nezůstala, o což se roku 1861 postaral Petr Chlumecký. Jeho záměr obnovy celé univerzity byl chvály hodný, ovšem po schválení jeho žádosti zemským sněmem vznikla, díky rakouské monarchii univerzita s německou výukou, o což nikdo nestál. Český jazyk, který zazníval na hodinách přednášek velmi spíše, byl plně nahrazen latinským a německým jazykem, jenž byl v této době vyhlášen jako úřední. Této situaci ve které se projevovaly hlasité snahy o českou universitu velice napomohl rok 1918, kdy došlo k rozpadu rakouské monarchie a byla vyhlášena Československá republika. Dokončení snahy o českou univerzitu na sebe nenechaly dlouho čekat. Profesorský sbor odeslal holdovací telegram a tím došlo jednou pro vždy ke změně úředního jazyka na český.²⁷

Mezi další roky, které stojí v historii teologické fakulty za zmínku je rok 1935, kdy v čele stál děkan s proděkanem, kteří se po roce střídali ve svých funkcích a fakulta dostala změny názvu jako Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta. Hlavní činnost spočívala v přípravě kandidátů teologických doktorátů.²⁸

S historicky prvním zrušením se Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta Univerzity Palackého setkala v roce 1950, kdy bylo inspekční komisí vydáno rozhodnutí o přímém kolizním stavu výuky a ústavního pořádku tehdejší Československé republiky, což bylo naprosto nepřípustné.²⁹

Se zrušením fakulty, ovšem nezanikla opětovná snaha o obnovení, a to jak ze strany tehdejších studentů, tak i Univerzity Palackého jako celku. Obnova trvala celých čtyřicet let a to hlavně díky náročným krokům, jako bylo získání nových budov a vybavení, výběr zcela nového učitelského sboru a především zajištění finančních prostředků a pracovních sil na rekonstrukci získaných budov. Z velké části se

²⁶ Srov. POJSL, M. *Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990-2010: 20let od jejího obnovení: sborník*. s. 17.

²⁷ Srov. FIALA, J. *Univerzita v Olomouci (1573-2009)*. s. 89.

²⁸ Srov. POJSL, M. *Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990-2010: 20let od jejího obnovení: sborník*. s. 19-21.

²⁹ Srov. FIALA, J. *Univerzita v Olomouci (1573-2009)*. s. 108.

o rekonstrukci postarali tehdejší studenti a finance na celkovou obnovu Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty z velké části ochotně poskytla Univerzita Palackého. V říjnu roku 1990 byl zahájen chod fakulty, což ovšem nezahrnovalo obnovu právní.³⁰ I k právní obnově došlo ve chvíli, kdy se fakulta začlenila do celistvého svazku Univerzity Palackého.

Na konci dvacátého století se bohoslovecká fakulta potýkala s nedostatkem prostoru díky rozšíření studia o pátý ročník a snahou povznést celkovou úroveň školy. Prostorová tíseň byla vyřešena velmi racionálně a to přemístěním knihovny, čímž Cyrilometodějská teologická fakulta, jenž tento název získala jako připomínku na Cyrila a Metoděje, dva zakladatele křesťanské osvěty, získala celou nynější budovu. K prvkům zkvalitňující výuku se zařadilo profesorské vydávání spisů a pořádání přednášek zaměřených na vědecké vzdělávání.³¹ Nejzdařilejším prvkem se ale stalo rozšíření výuky živých jazyků, čímž fakulta nabyla žádanou úroveň.

Cyrilometodějská teologická fakulta má devět kateder:

- katedra filozofie a patrologie,
- katedra biblických věd,
- katedra systematické teologie,
- katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění,
- katedra liturgické teologie,
- katedra křesťanské výchovy,
- katedra pastorální a spirituální teologie,
- katedra církevního práva a
- katedra křesťanské sociální práce.

³⁰ Srov. POJSL, M. *Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990-2010: 20let od jejího obnovení: sborník*. s. 49.

³¹ Srov. FIALA, J. *Univerzita v Olomouci (1573-2009)*. s. 92.

Tyto katedry nejprve zajišťovaly výuku dvou oborů a to teologie a křesťanské výchovy. Za nedlouho přibýly i obory učitelství náboženství a humanitní studia. Počet studentů rapidně rostl, což si vyžadovalo a zároveň podnítilo spolupráci s CARITAS a v roce 2006 vznikly další dva obory: charitativní a sociální práce a sociální a humanitní práce. Počet studentů Univerzity Palackého jako celku se tak dostal k celkovému počtu 21 000 studentů.

1.1 Katedra křesťanské výchovy - sociální pedagogika

Katedra křesťanské výchovy byla založena roku 1993 na Cyrilometodějské teologické fakultě, která se i ve svém názvu hlásí k Cyrilometodějské tradici, jenž sebou nese důraz na poznání současné kultury, společnosti a na službu této společnosti. Katedra křesťanské výchovy vykonává funkci poskytování státní pedagogické způsobilosti kombinovaným a prezenčním oborům pod vedením svého vedoucího, jímž je doc. Dr. Rudolf Smahel. Docent Smahel plní svědomitě funkci vedoucího, ale zároveň se podílí na přednášení pedagogiky. Postupem času katedru obohacovali příchozí pedagogové svými specializacemi a dali tak vzniknout novým oborům katolická teologie a Křesťanská výchova, učitelství náboženství pro 2.stupeň ZŠ v kombinaci s českým jazykem a literaturou, pomocí nichž se fakulta stávala prestižnější.

Jako průlomové pro Katedru křesťanské výchovy lze označit přípravu na akreditaci oboru Sociální pedagogika, jenž započala v roce 2004 a podíleli se na ní především PhDr. Jiří Pospíšil, Ph.D. a Mgr. Jaroslava Mallinu, Ph.D. Příprava a následná realizace trvala celé tři roky než dospěla k očekávanému získání akreditace a tím i zahájení výuky prvního ročníku Sociálních pedagogů. V následujících letech se tento obor rozvíjel správným směrem a to hlavně díky nově přicházejícím pedagogickým silám, Mgr. Mileny Őbrink Hobzové a Mgr. Petry Sobkové, které se zaměřují převážně na sociálně pedagogické a psychologické předměty.³²

V celkovém zaměření tohoto oboru je zdůrazněný vliv výchovného prostředí na jedince a to především mimo vyučování. Pro výchovné působení sociálního pedagoga je důležitá syntéza znalostí z oblasti obecné i speciální pedagogiky, psychologie,

³² Srov. POJSL, Miloslav. *Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990-2010: 20let od jejího obnovení: sborník*. s. 129.

filozofie. Tyto teoretické poznatky jsou doplněny praktickými semináři, kde studenti získávají potřebné dovednosti pro sociálně pedagogickou práci. Studium je oproti jiným fakultám vyučujícím pedagogiku výjimečné v tom, že klade důraz na hodnotový systém jedince, který neopomíná křesťanské hodnoty. Katedra křesťanské výchovy díky svému křesťanskému zakotvení studentům představuje a tím i nabízí religiózní pohled na život a jeho spirituální pojetí. Každý student absolvující úspěšně toto bakalářské studium by měl být vybaven teoreticko-filozofickými znalostmi potřebnými pro výkon povolání sociálního pedagoga.³³ Podstatnou část studijního programu zajišťují členové katedry křesťanské výchovy. Dílčí části výuky mají na starosti členové ostatních kateder fakulty.

S menším nedostatkem, a to chybějící akreditací navazujícího magisterského prezenčního studia oboru Sociální pedagogiky, se Cyrilometodějská teologická fakulta vypořádává s grácií. Svoji snahu zde projevuje Ph.Dr. Petra Potměšilová, Ph.D., která se na přípravě chybějící akreditace podílí velkou měrou.

Katedra křesťanské výchovy má snahu aktivně se účastnit všech mezinárodních konferencí a kongresů pro lepší celkový rozvoj, ale i spolupráci s ostatními katedrami a fakultami. V popředí spolupráce katedry se objevuje Pedagogická fakulta Univerzity Palackého.³⁴

³³ Srov. POSPÍŠIL, J, POSPÍŠILOVÁ, aj. *Profesní příprava sociálních pedagogů sociálních pedagogů na CMTF UP v Olomouci: skutečnost a očekávání.* s. 239-240.

³⁴ Srov. POJSL, M. *Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990-2010: 20let od jejího obnovení: sborník.* s. 129.

3 RELIGIOZITA V ČESKÉ SPOLEČNOSTI

V následujícím textu se rámcově seznámíme se situací religiozity v České společnosti. Tato problematika je zde zobrazena dvěma pohledy, a to sociologickým a teologickým. V neposlední řadě jsou zde přiblíženy významy pojmů, které se k religiozitě neodmyslitelně vážou.

3.1 Religiozita z pohledu sociologie

Z psychologického hlediska můžeme religiozitu definovat takto: *"Religiozita je náboženské přesvědčení, jeho různá míra a jeho odraz v chování a každodenní praxi člověka."*³⁵ Religiozita bývá založena na poznání problematiky náboženství nebo na strachu o naplnění smyslu a jistoty. Spirituální přístup k životu souvisí se zdravou osobností - subjektivní pohodou.³⁶

Česká republika je podle mezinárodních srovnávacích výzkumů jednou z nejateističtějších zemí. V roce 2001 se považovalo 68% české populace za ateisty, náboženské postoje pak přiznávaly spíše ženy, méně vzdělání, starší a lidé z venkova.³⁷ V dnešní době dochází ke kulturní krizi, ve které se střetávají dvě tradice, a to křesťanská a evropská. Církev a stát nemůžeme chtít směšovat, ovšem měli by mezi sebou pěstovat zdravou spolupráci pro rozvoj lidské osobnosti.³⁸

Jedním z hlavních faktorů oslabujících náboženství a posvátno je moderní způsob života, tj. přesycenost podněty, nedostatek ticha, růst komfortu a jiné.³⁹ Život jedince je protkán životními skutečностями, které je člověk schopen brát jako oslovení a tudíž reagovat, učit se a porozumět. To jest víra: „Dialog mezi jedincem a životem“. Říci, že existuje striktní víra a nevíra by bylo velmi odvážné, neboť „čistá“ podoba těchto dvou poloh se vyskytuje jen v malé míře.⁴⁰

³⁵ HARTL, P. *Psychologický slovník*. 1.vyd. Praha : Česká typografie a.s., 1993. 179 s.

³⁶ Srov. HALAMA, P, ADAMOVOVÁ, L. a kol. *Religiozita, spiritualita a osobnost' : vybrané kapitoly z psychologie náboženstva*. s. 9.

³⁷ Srov. LUŽNÝ, D, NEŠPOR, R. Z. a kol. *Náboženství v menšině – Religiozita a spiritualita v současné české společnosti*. s. 7.

³⁸ Srov. AMBROS, P. *Kam směřuje česká katolická církev?*. s. 29-155.

³⁹ Srov. ŘÍČAN, P. *Psychologie náboženství*. s. 23.

⁴⁰ Srov. HALÍK, T. *Divadlo pro anděly*. s. 15-17.

Existují zde tací, jenž soudí, že současná zbožnost již nesplňuje sociologické charakteristiky religiozity a to důsledkem modernizace, industrializace a urbanizace. S religiozitou se v dnešní době setkáme v ekonomické i dalších mnoha sférách.⁴¹ Devadesátá léta byla ve znamení náboženské svobody, což mělo prohlubovat zájem o církevní náboženství. V konečném výsledku ze sociologických výzkumů vyplynulo, že se vztah společnost versus náboženství setkal s nezájmem.⁴² Mnoho lidí si ale neuvědomuje, že se projevují alternativní a detradicionalizované náboženské formy, kterým se s běžnými kvalitativními daty nedá naprosto vystačit.⁴³ Novověký člověk ateista, ale také zcela nechápe křesťanského Boha tak, jak by měl, nýbrž si z něj dělá karikaturu svých přání a obav.⁴⁴

Co se týče zájmu o otázky nadpřirozena - léčitelství, astrologii, magii patří česká společnost mezi nejreligióznější, neboť jsou jí tato témata velmi blízká. Tento jev je způsoben racionalizací a specializací moderních institucí, což se vztahuje i na náboženství, protože člověk dnešní doby je nucen hrát sociální role. Těchto rolí je několik a každá se vztahuje ke své doméně, tím dává smysl a dodává racionalitu. Hlavním znakem alternativního náboženství jsou neobyčejné zážitky, parapsychologie, moderní věštění a jiné.⁴⁵

Jedním ze znaků zájmu o nadpřirozeno je okultismus. Okultismus hledá způsob jak použít dávné rituály k pomoci nebo škodě lidí dnešní společnosti – výklad horoskopu, věštění. Lidé věřící ve znaky okultní religiozity mají menší snahu i naději o změnu svého osudu. Na což navazuje preference přítomnosti na úkor budoucnosti, protože těmto lidem připadá hloupé vzdát se současných prožitků pro budoucí užitek – nevěří ve smysl vlastní aktivity.⁴⁶

Ze sociologických výzkumů vyplývá, že Češi mají vůči církvím velmi malou důvěru, ovšem z 60% jedinců hlásících se k ateismu lze jen 15% označit jako jednoznačné ateisty, zbytek respondentů odpovídalo na otázku, zda-li existuje Bůh, ne

⁴¹ Srov. ŘÍČAN, P. *Psychologie náboženství*. s. 7.

⁴² Srov. URL< <http://dlib.lib.cas.cz/3535/1/2008-4Hamplova.pdf> >

⁴³ Srov. LUŽNÝ, D, NEŠPOR, R. Z. a kol. *Náboženství v menšině – Religiozita a spiritualita v současné české společnosti*. s. 8.

⁴⁴ Srov. HALÍK, T. *Divadlo pro anděly*. s. 38.

⁴⁵ Srov. URL< <http://dlib.lib.cas.cz/3535/1/2008-4Hamplova.pdf> >

⁴⁶ Srov. URL< http://www.areopag.cz/soubory/136_00-3wptext.pdf >

přímo ateisticky.⁴⁷ Velmi důležitým faktorem pro pochopení a získání učedníků křesťanské církve je kulturní vyzrálost.⁴⁸

Českou společnost lze rozdělit na tři skupiny. První skupina – tradiční křesťanská víra – víra v nebe, peklo, náboženské zázraky, osobního Boha. Druhá skupina – alternativní religiozity – okultismus, magie – víra v nadpřirozené síly a schopnosti léčitelů.⁴⁹ Třetí skupina tzv. New Age – přesvědčení o tom, že společnost vstupuje do nového duchovního věku.

Náboženský vývoj vystihuje Luckmannova teorie, jenž vysvětluje zájem o alternativní religiozitu a zároveň snížení zájmu o církevní náboženství. Další možnost uvádí sociolog Andrew Greeley, jenž podává teorii, kdy se společnost zabývá alternativní religionistikou, protože ve středu je snaha kontroly a manipulace transcendentních sil za vidinou ovlivnění okolností života. Ze všech dostupných zdrojů tedy vyplývá, že česká společnost je necírkevní – nejeví zájem o tradiční náboženství. Dle výzkumů má na zvýšený zájem o nadpřirozeno velký vliv návštěva bohoslužeb u dětí. K dalším podstatným faktorům patří samozřejmě pohlaví, neboť ženy inklinují k religiozitě více než-li muži, a věk – starší jedinci se přiklání více na stranu tradiční, mladí k alternativní.⁵⁰ U starších jedinců je to způsobeno především tím, že byli vychováváni v době, kdy byla náboženská výchova součástí běžného každodenního života a lidé tak byli vychováváni v náboženských tradicích. Toto ovšem platí především v tradičních církvích, jako jsou Církev československá husitská, římskokatolická a Českobratrská církev evangelická, jenž mají masové členství a dlouhou tradici.

3.2 Religiozita z pohledu teologie

Z křesťanského hlediska je religiozita náboženskost, zbožnost. Zahrnuje osobní kladný vztah k Bohu, spojený s různými formami myšlení, prožívání a chování. Pojem

⁴⁷ Srov. LUŽNÝ, D, NEŠPOR, R. Z. a kol. *Náboženství v menšině – Religiozita a spiritualita v současné české společnosti*. s. 24.

⁴⁸ Srov. ALRICHTER, M. AMBROS, P, JURIGA, R. *Křesťanství a kultura*. s. 23.

⁴⁹ Srov. LUŽNÝ, D, NEŠPOR, R. Z. a kol. *Náboženství v menšině – Religiozita a spiritualita v současné české společnosti*. s. 27.

⁵⁰ Srov. URL< <http://dlib.lib.cas.cz/3535/1/2008-4Hamplova.pdf> >

spiritualita se stal oproti minulosti velmi mnohoznačným. Faktem zůstává, že odedávna vlastní tři významy:

1. náboženský - vztahující se na duchovní život,
2. filosofický - způsob bytí, poznání,
3. právnícký - vše co nazýváme spiritualitou (majetky církve i jejich funkce).

Slovo *spiritualitas* pocházející z latiny je ve vlastním slova smyslu dokonalost. Dokonalost díky níž od naší duše vzdálíme duchovní zlo a vyhledáme pro duši duchovní dobro. S pojmem spiritualita úzce souvisí vznik spirituální teologie jejímž obsahem je život víry křesťana. Je to teologická disciplína zabývající se duchovním životem ve vztahu ke všeobecné teologii.⁵¹ Zde by bylo vhodné vysvětlit význam pojmu duchovní život. Duchovní život je život osvětlen Duchem svatým, jenž působí z nitra jedince. Vůle, gesta i slova jsou jím vedeny. Je to přítomnost Boží osoby v člověku. Duchovní život směřuje život jedince k poslušnosti, má odlišné formy uskutečnění. Své zralosti dosáhne uměním rozlišovat. Duchovní rozměr má samozřejmě i kultura, neboť co je duchovní směřuje k druhému a vede ke komunikaci.

Současný člověk má poměrně velký zájem pro to, co je spiritualitou. Tato spiritualita se snaží vytvářet atraktivní prostředí pro všechny, kteří se snaží o něco více, než co nabízí konzumní život. Mnohé nabízené spirituality však nemají s křesťanskou spiritualitou vůbec nic společného. Moderní kultura považuje člověka za složení těla a duše oproti starověkému vidění člověka, jako tělo, duše a ducha. Z čehož vyplývá, že moderní kultura tak postrádá kategorie nezbytné k pochopení přítomnosti nadpřirozena v člověku.⁵² Dnešní život zná svět přesně určených předmětů, nezná však svět, přesahující pojmy.⁵³

Velké procento Čechů věří, že Bůh existuje, ovšem nehlásí se k žádné církvi.⁵⁴ Zjišťování těchto dat je velmi složité a to hlavně z důvodu toho, že nalézt univerzální měřitelné rysy různých náboženství není snadné. Každé náboženství totiž zdůrazňuje

⁵¹ Srov. HAAS, A, MARCHAL, H. *Studijní texty ze spirituální teologie I.: Axiomy duchovního života*. s. 22-75.

⁵² Srov. RUPNIC, M.I. *Uvedení do duchovního života*. s. 7-66.

⁵³ Srov. ŠPIDLÍK, T. *Prameny světla*. s. 8.

⁵⁴ Srov. URL<http://dlib.lib.cas.cz/6278/1/Ceska_religiozita...pdf>

jiné preference. U jednoho je zdůrazněná náboženská praxe před vírou, u druhého zase spíše poslušnost a příslušnost ke komunitě.⁵⁵

Náboženskou víru člověk získává buďto tak, že přebírá díky náboženské výchově v dětství náboženské názory a rituály, nebo tak, že přijímá určité náboženské přesvědčení na základě postupného přisvojení si přesvědčení a závazků daného náboženství - konverze. Původ tohoto výrazu nacházíme v latinském jazyku, kdy *convertere* = obrácení, změna. Náboženská konverze je pak změna v základních přesvědčeních člověka. Náboženská konverze je v poslední době spojena převážně s novou religiozitou - alternativní, což znamená odklon od tradičního typu religiozity. Růst počtu členů církví je odrazem misionářské a evangelizační činnosti.⁵⁶

Kulturu nelze jen tak snadno vymezit a oddělit od teologie, neboť sféra nadpřirozena a víry je kulturou podmíněna a to již odedávna. Jednoznačným příkladem je Písmo, které je kulturním objevem, díky kterému se podařilo zachovat obsah zjevení. Proto povinností církve je respektování jednotlivých kultur a to především proto, že necivilizuje ale evangelizuje. Každý teolog by měl svoji kulturu rozvíjet, čímž zároveň přispívá k hlubšímu uvědomění si kulturní identity adresátů.⁵⁷

Pozitivní funkce náboženství působící na osobnost jsou: **smysl života** - kdy náboženství umožňuje přijetí skrytého smyslu situací, kterým člověk v určitých konkrétních situacích neumí porozumět. **System hodnot** - náboženství vyznačuje směr úsilí člověka, posiluje upřednostňování skupinových cílů před individuálními. **Bezpečnost a důvěra** - potřeba pocitu vlastní identity. **Sebe identifikace** - náboženství odpovídá člověku na otázku "čím jsem?". **Identifikace se skupinou** - uspokojuje potřebu mezilidských kontaktů. **Sebe psychoterapie** - tím že náboženství dává člověku smysl života, umožňuje rozlišovat podstatné od nepodstatného.⁵⁸

Snahou moderní demokratické společnosti by mělo být uvádět křesťanskou víru a moderní svět do souvislostí a ne je od sebe oddělovat, neboť křesťan rozumí světu skrze

⁵⁵ Srov. URL<<http://dlib.lib.cas.cz/4819/2/Vavra.pdf>>

⁵⁶ Srov. HALAMA, P, ADAMOVOVÁ, L a kol. Religiozita, spiritualita a osobnost : *vybrané kapitoly z psychologie náboženstva*. s. 13-16.

⁵⁷ Srov. ALRICHTER, M. AMBROS, P, JURIGA, R. *Křesťanství a kultura*. s. 18-30.

⁵⁸ Srov. HALAMA, P, ADAMOVOVÁ, L. a kol. Religiozita, spiritualita a osobnost : *vybrané kapitoly z psychologie náboženstva*. s. 7.

Boha.⁵⁹ Bůh je jakousi možností do které člověk vstoupí a bude pohlcen, nebo si ji může nechat stále před sebou ve formě možnosti.⁶⁰ V kontextu těchto slov Tomáše Halíka snad můžeme nahlédnout i na činnost Cyrilometodějské teologické fakulty, při snaze vyučovat Sociální pedagogiku na teologické půdě a otevírat tak prostor, kde je možné svobodně přilnout k hodnotám, které jsou nosné pro současnou společnost a její kulturu.⁶¹

⁵⁹ Srov. KROUPA, D, MÁDR, O, KOHÁK, E. a kol. *Křesťanství, kultura a svět II.* s. 16.

⁶⁰ Srov. HALÍK, T. *Divadlo pro anděly.* s. 44.

⁶¹ Srov. AMBROS, P. *Odvaha k alternativám.* s. 5-10.

II. Výzkumná část

4 VÝZKUM

4.1 Cíl výzkumu

Hlavním záměrem mého výzkumu je zjistit souvislosti mezi výběrem studijního oboru Sociální pedagogika umístěném na Cyrilometodějské teologické fakultě a křesťanskou vírou. Zda-li umístění tohoto oboru ovlivňuje budoucí studenty, kteří se uchází o studium Sociální pedagogiky.

4.1.1 Stanovení hypotéz

H0: Mezi výběrem studia oboru Sociální pedagogika umístěném na Cyrilometodějské teologické fakultě a křesťanskou vírou neexistuje statisticky významná závislost.

HA: Mezi výběrem studia oboru Sociální pedagogika umístěném na Cyrilometodějské teologické fakultě a křesťanskou vírou existuje statisticky významná závislost.

4.2 Druh výzkumu

Pro svoji práci jsem zvolila kvantitativně orientovaný výzkum a to především proto, že jím lze snadno a přehledně postihnout zkoumanou problematiku. Kvantitativní přístup se snaží proniknout k podstatě měřených jevů, a to systematickou činností, kde se pomocí různorodých metod ověřují hypotézy vztahů mezi jevy

4.2.1 Výzkumná metoda

Jednou z metod sběru dat pro kvantitativně orientovaný výzkum je dotazníková metoda a právě tu jsem si zvolila jako nejvíce vyhovující. Dotazník musí být zkonstruován jasně, přehledně a srozumitelně pro vybraný soubor respondentů. Musí splňovat požadavek validity a reliability. Při konstrukci zde byly použity dva druhy odpovědí v dotazníku a to uzavřené a dichotomické položky⁶² (viz příloha).

⁶² Srov. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. s. 122-128.

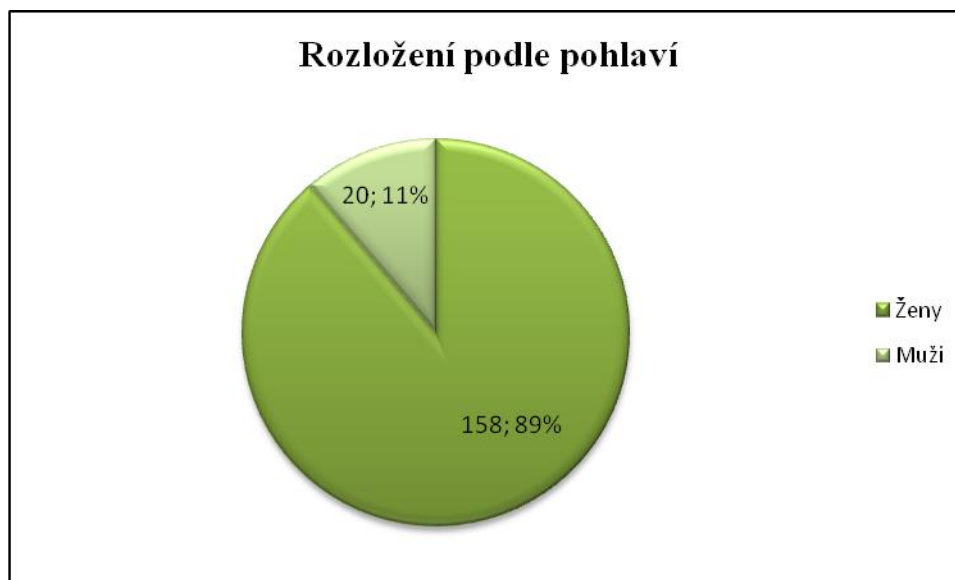
4.3 Výběr respondentů

Vzhledem k tématu bakalářské práce byl výběr respondentů na základě mé úvahy jasný a záměrný. Snahou bylo postihnout celý zkoumaný soubor, a to studenty oboru Sociální pedagogika na Cyrilometodějské teologické fakultě. A to jak studenty denního studia od prvního po třetí ročník, tak i studenty dálkového studia ve stejném ročníkovém rozsahu.⁶³

4.3.1 Provedení dotazníkového šetření

Dotazníky byly všem respondentům osobně předány s dostatečnou časovou dotací pro vyplnění a opět vybrány. V průběhu předávání jsem se setkala s vstřícným jednáním jak ze strany pedagogů tak i studentů. Jednotlivé formy studia zkoumaného souboru se mi podařilo postihnout: dálkové studium ze 69% a denní studium ze 75%. Zkoumaný soubor jako celek je tedy postihnut ze 73%. V následujících grafech je zpracován a graficky vyobrazen základní popis zkoumaného souboru.

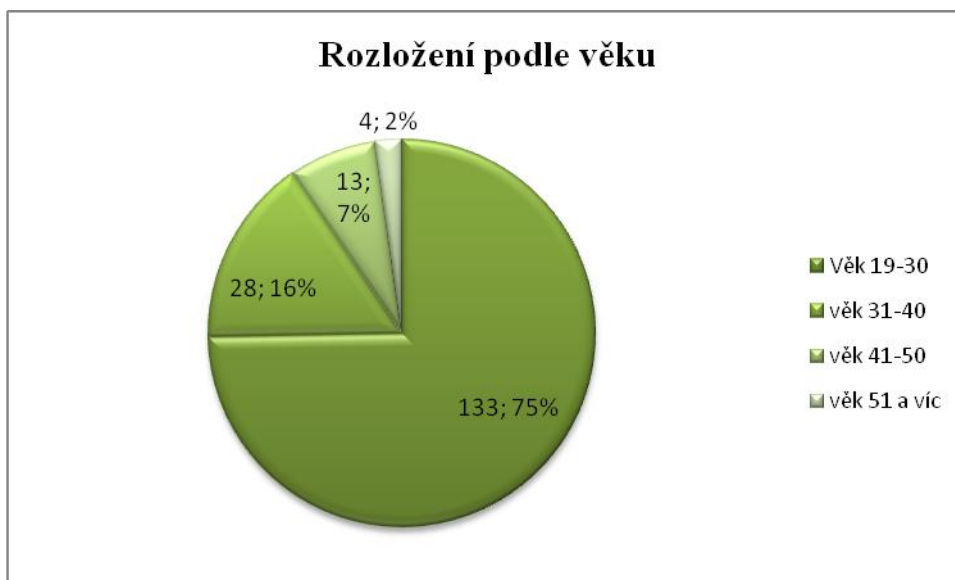
Graf 1. Rozložení podle pohlaví

Z grafu 1. jednoznačně vyplývá převaha žen studujících obor Sociální pedagogika, přesně 89% což je 158 žen z celkového počtu získaných dotazníků. Pouhých 11% což je 20 jedinců, tvoří muži.

⁶³ Srov. CHRÁSKA, Miloslav. *Metody pedagogického výzkumu*. s. 19-23.

Graf 2. Rozložení podle věku

Graf 2. nám ukazuje jednoznačnou převahu věkového rozmezí 19-30let, které tvoří celých 75% z celku, což je 133 jedinců. Tento fakt je zapříčiněn převážně studenty denního studia Sociální pedagogiky. Další věkové rozmezí 31-40let je zde obsaženo z 16% což činí 28 jedinců. Jako vyjimečnější se zde ukazuje věkové rozmezí 41-50let, jenž tvoří 7% což je 13 jedinců. Poslední věkové rozmezí 51 a víc je tvořeno pouze 2% což jsou 4 jedinci z celku.

Graf 3. Rozložení podle formy studia

Z grafu 3. je velmi dobře vidět, že zkoumaný soubor byl zdárně postihnut, neboť počet dálkových studentů činí 48% což je 86 jedinců a počet denních studentů činí 92% což je 52 jedinců. Tudiž není zde velká převaha denních nebo dálkových studentů.

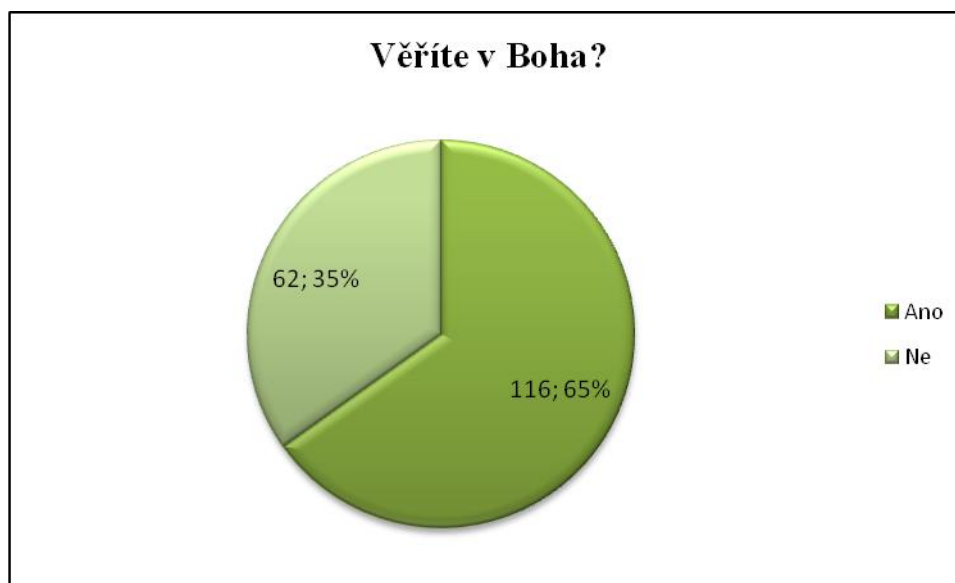
4.4 Testování hypotéz

Pro testování hypotéz jsem zvolila test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní a kontingenční tabulku. Pomocí nich zjišťujeme, zdali existují statisticky významné závislosti mezi dvěma získanými jevy. Pro přesnější interpretaci výsledků jsem sestavila u kombinací otázek ve kterých byla přijata alternativní hypotéza i znaménkové schéma.

4.5 Vyhodnocení stěžejních otázek

Jednotlivé otázky dotazníku a jejich odpovědi byly postupně pomocí výpočtů a grafů vyhodnoceny. Zde uvádím graficky znázorněné výsledky stěžejních otázek, které mohou sloužit pro Cyrilometodějskou teologickou fakultu, jako orientační informace o studentech oboru Sociální pedagogika a ukazatel případných změn.

Graf 4. Otázka 4. Věříte v Boha?

Touto otázkou bylo zjišťováno rozložení věřících a nevěřících jedinců. Odpověď ano zvolilo 65% což činí 116 studentů. Variantu ne pak zvolilo 35% což činí 62 studentů. Jako převažující zde můžeme označit odpověď ano, což je pozitivní pro

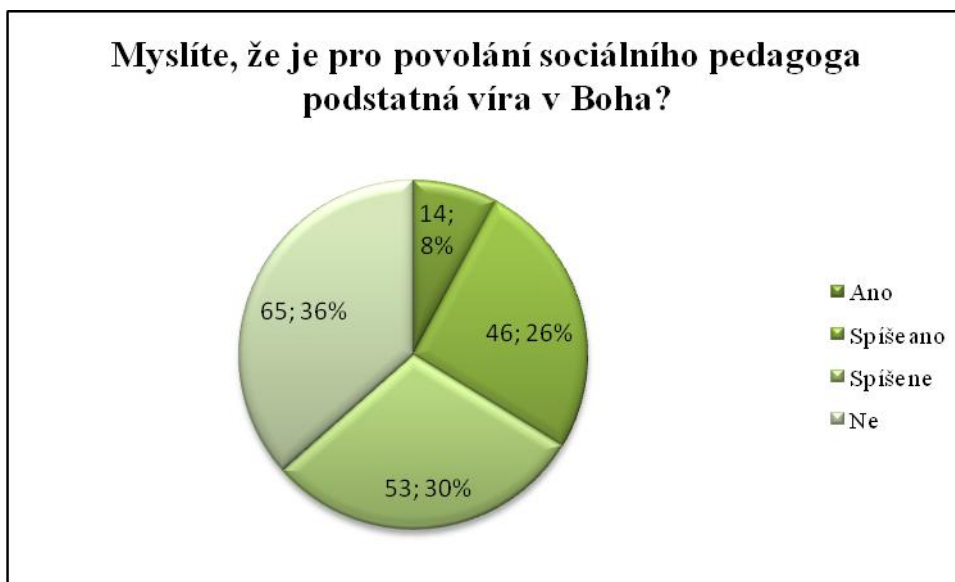
křesťanskou tradici Cyrilometodějské teologické fakulty, ovšem 35% nevěřících na této fakultě vede k zamyšlení, zda-li to v budoucnu nepovede k jakémusi "narušení" této tradice.

Graf 5. Otázka 7. Měl by/má podle Vás život smysl pokud by Bůh neexistoval?

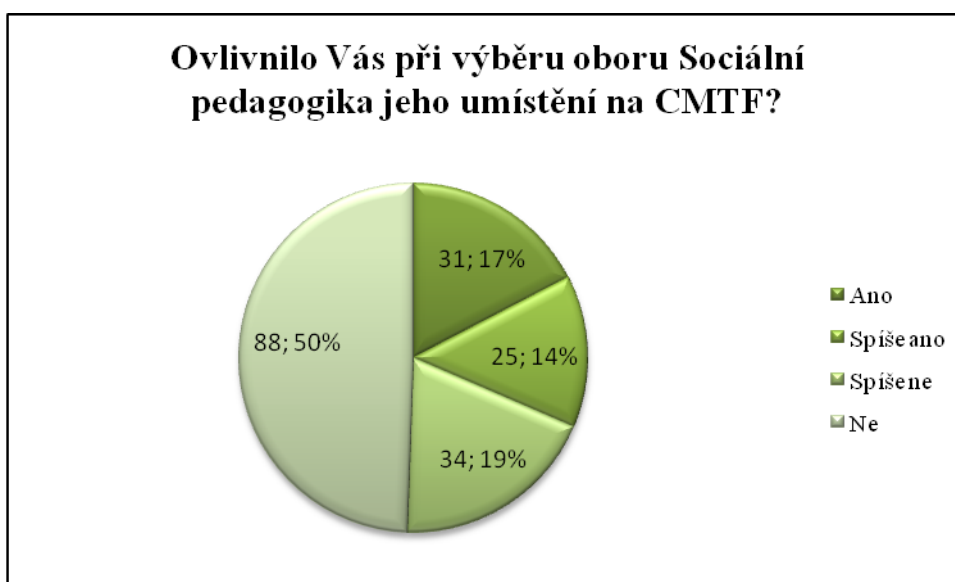
Na grafu 5. vidíme odpovědi na otázku týkající se smyslu života bez Boha, kdy 51% tvoří odpovědi ano a spíše ano. Zbývajících 49% pak zaujímají odpovědi spíše ne a ne. Tato otázka je velmi zajímavá v porovnání s předchozími odpověďmi zobrazenými v grafu 4., z čehož vyplývá, že 14% jedinců věří v Boha, ovšem jejich život by měl smysl i pokud by Bůh neexistoval.

Graf 6. Otázka 15. Myslíte, že je pro povolání sociálního pedagoga podstatná víra v Boha?

Otázkou byl zjišťován náhled studentů na jejich budoucí povolání ve spojitosti s vírou v Boha. S odpovědí ano a spíše ano jsem se setkala v 34%, což činí 60 studentů. Odpověď spíše ne a ne pak volilo 66% což činí 118 studentů. Procentuálně zde převažují odpovědi spíše ne a ne, z čehož se dá vyvodit závěr a to, že křesťanská víra je jedním z méně podstatných faktorů pro vykonávání povolání sociálního pedagoga.

Graf 7. Otázka 17. Ovlivnilo Vás při výběru oboru Sociální pedagogika jeho umístění na CMTF?

Z grafu 7. můžeme vypočítat, že celá polovina tedy 50% což činí 88 studentů volilo odpověď ne a 19% což činí 34 studentů volilo odpověď spíše ne. Spíše ano a ano zvolilo 31% studentů což činí 56 jedinců. Převaha negativních odpovědí jasně poukazuje na fakt, že umístění oboru na Cyrilometodějské teologické fakultě neovlivňuje jeho výběr.

Graf 8. Otázka 20. Očekávali jste od křesťansky zaměřené školy lepší přístup k jedincům i výuce, než-li na jiných fakultách?

Na otázku týkající se očekávání lepšího přístupu od křesťansky zaměřené školy odpovídalo 61% což je 108 studentů ano a spíše ano. Ne a spíše ne potom odpovědělo 39% což je 70 studentů. Razantní převahu zde má pozitivní odpověď, což jasně vypovídá o mínění studentů co se křesťanské víry týče.

Graf 9. Otázka 22. Složili jste úspěšně přijímací zkoušky i na jinou vysokou školu?

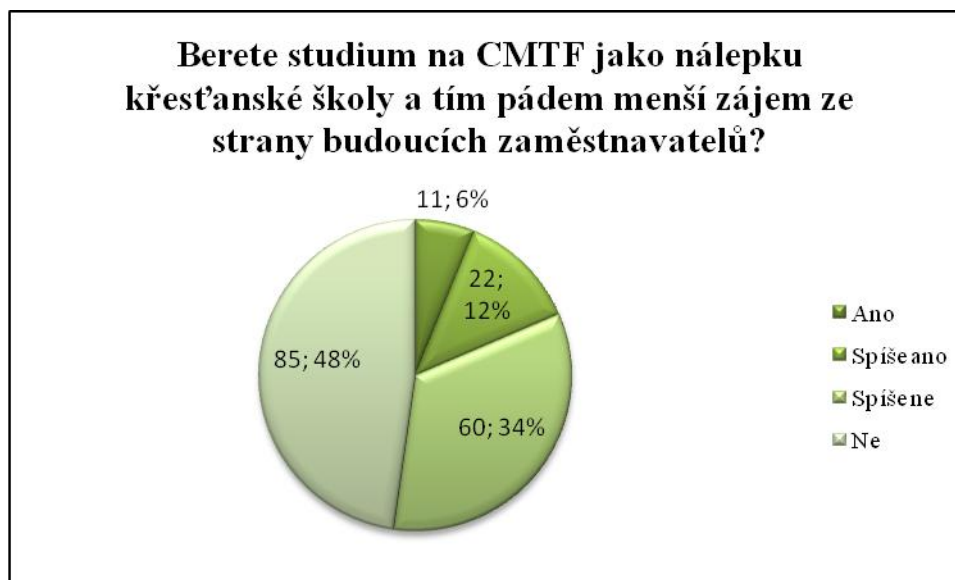
Z grafu 9. se dozvídáme, že 47% studentů se setkala s neúspěchem u přijímacích zkoušek na jiných vysokých školách a 53% složilo přijímací zkoušky na jinou vysokou školu úspěšně. Tento výsledek je velmi zajímavý ve srovnání s výsledky z grafu 8. kdy 61% studentů očekává od křesťansky zaměřené fakulty lepší přístup.

H₀: Mezi úspěšným složením přijímací zkoušky na jinou vysokou školu a očekáváním lepšího přístupu od křesťansky zaměřené školy neexistuje statisticky významná závislost.

H_A: Mezi úspěšným složením přijímací zkoušky na jinou vysokou školu a očekáváním lepšího přístupu od křesťansky zaměřené školy existuje statisticky významná závislost.

Pomocí pozorovaných a očekávaných četností bylo vypočítáno testové kritérium $\chi^2 = 18,70153199$. Kritická hodnota na hladině významnosti 0,05 a stupních volnosti 9, $\chi^2(0,05;9) = 16,91897762$. Vypočítaná hodnota je větší než-li kritická a proto přijímám alternativní hypotézu. Po výpočtu chí-kvadrátu pro kontingenční tabulku ve které jsem zjišťovala závislost mezi těmito dvěma jevy můžeme s přesností říci, že mezi úspěšným složením přijímací zkoušky na jinou vysokou školu a očekáváním lepšího přístupu křesťansky zaměřené fakulty existuje statisticky významná závislost.

Graf 10. Otázka 21. Berete studium na CMTF jako nálepku křesťanské školy a tím pádem menší zájem ze strany budoucích zaměstnavatelů?

Z grafu 10. se dozvídáme, že 48% což činí 85 studentů zvolilo odpověď ne a 34%, což činí 60 studentů volilo odpověď spíše ne. Odpovědi ano a spíše ano pak dohromady tvoří 18%, což činí 33 studentů. Na první pohled zde jasně převažují odpovědi spíše ne a ne, což je pro Cyrilometodějskou teologickou fakultu velmi pozitivní výsledek, ovšem 34% odpovědí spíše ano a ano by se nemělo zanedbávat ani podceňovat, spíše by měly vést k dalším výzkumům co vede k negativnímu náhledu jedinců na fakultu s křesťanskou tradicí.

4.6 Výpočet hlavního cíle výzkumu

Hlavní cíl svého výzkumu zjišťuji pomocí pěti vybraných kombinací otázek, jenž se týkají křesťanské víry a Cyrilometodějské teologické fakulty konkrétněji než-li ostatní. U těchto kombinací vždy vypočítám testové kritérium chí-kvadrát a díky zjištěným hypotézám určím závislosti mezi jevy. Ostatní otázky jsou výše použity pro přehlednost a obeznámení se zkoumaným souborem, nebo využity pro potřebné mezivýpočty, lze je tedy považovat za informativní.

H0: Mezi výběrem studia oboru Sociální pedagogika umístěném na Cyrilometodějské teologické fakultě a křesťanskou vírou neexistuje statisticky významná závislost.

HA: Mezi výběrem studia oboru Sociální pedagogika umístěném na Cyrilometodějské teologické fakultě a křesťanskou vírou existuje statisticky významná závislost.

4.6.1 Kombinace 1

Pro první výpočet testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku byla zvolena dotazníková otázka číslo 4. *Věříte v Boha?* a otázka číslo 20. *Očekávali jste od křesťansky zaměřené školy lepší přístup k jedincům i výuce, než-li na jiných fakultách?* Ověřovala jsem hypotézy:

H0: Mezi vírou v Boha a očekáváním lepšího přístupu od křesťansky zaměřené školy neexistuje statisticky významná závislost.

HA: Mezi vírou v Boha a očekáváním lepšího přístupu od křesťansky zaměřené školy existuje statisticky významná závislost.

Pomocí pozorovaných a očekávaných četností bylo vypočítáno testové kritérium chí-kvadrát $\chi^2 = 8,981984929$. Kritická hodnota na hladině významnosti 0,05 a stupních volnosti 3, $\chi^2(0,05;3) = 7,814727764$. Vypočítaná hodnota je větší než-li kritická a proto přijímám alternativní hypotézu z čehož vyplývá, že mezi vírou v Boha a očekáváním lepšího přístupu od křesťansky zaměřené školy existuje statisticky významná závislost.

4.6.2 Kombinace 2

Druhý výpočet testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku byl uskutečněn na otázce číslo 4. *Věříte v Boha?* a otázce číslo 17. *Ovlivnilo Vás při výběru oboru Sociální pedagogika jeho umístění na CMTF?* Ověřovala jsem hypotézy:

H0: Mezi vírou v Boha a umístěním oboru Sociální pedagogika na CMTF neexistuje statisticky významná závislost.

HA: Mezi vírou v Boha a umístěním oboru Sociální pedagogika na CMTF existuje statisticky významná závislost.

Pomocí pozorovaných a očekávaných četností bylo vypočítáno testové kritérium chí-kvadrát $\chi^2 = 21,71785562$. Kritická hodnota na hladině významnosti 0,05 a stupních

volnosti 3, $\chi^2(0,05;3) = 7,814727764$. Vypočítaná hodnota je větší než-li kritická a proto přijímám alternativní hypotézu. Mezi vírou v Boha a umístěním oboru Sociální pedagogika na CMTF existuje statisticky významná závislost.

4.6.3 Kombinace 3

Ve třetím výpočtu testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku byla zjišťovaná závislost otázky číslo 20. *Očekávali jste od křesťansky zaměřené školy lepší přístup k jedincům i výuce, než-li na jiných fakultách?* a otázky číslo 21. *Berete studium na CMTF jako nálepku křesťanské školy a tím pádem menší zájem ze strany budoucích zaměstnavatelů?* Ověřovala jsem hypotézy:

H0: Mezi očekáváním lepšího přístupu od křesťansky zaměřené školy a považováním studia na CMTF jako nálepky křesťanské školy neexistuje statisticky významná závislost.

HA: Mezi očekáváním lepšího přístupu od křesťansky zaměřené školy a považováním studia na CMTF jako nálepky křesťanské školy existuje statisticky významná závislost.

Pomocí pozorovaných a očekávaných četností bylo vypočítáno testové kritérium chí-kvadrát $\chi^2 = 19,25949133$. Kritická hodnota na hladině významnosti 0,05 a stupních volnosti 9, $\chi^2(0,05;9) = 16,91897762$. Vypočítaná hodnota je větší než-li kritická a proto přijímám alternativní hypotézu, tudíž mezi očekáváním lepšího přístupu od křesťansky zaměřené školy a považováním studia na CMTF jako nálepky křesťanské školy existuje statisticky významná závislost.

4.6.4 Kombinace 4

Pro čtvrtý výpočet testu nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku byla zvolena dotazníková otázka číslo 15. *Myslíte, že je pro povolání sociálního pedagoga podstatná víra v Boha?* a otázka číslo 16. *Byla pro Vás křesťanská víra důležitá při výběru budoucího povolání?* Ověřovala jsem hypotézy:

H0: Mezi důležitostí křesťanské víry při výběru budoucího povolání a považováním víry v Boha pro povolání sociálního pedagoga jako důležité neexistuje statisticky významná závislost.

HA: Mezi důležitostmi křesťanské víry při výběru budoucího povolání a považováním víry v Boha pro povolání sociálního pedagoga jako důležité existuje statisticky významná závislost.

Pomocí pozorovaných a očekávaných četností bylo vypočítáno testové kritérium chí-kvadrát $\chi^2 = 76,2734422$. Kritická hodnota na hladině významnosti 0,05 a stupních volnosti 9, $\chi^2(0,05;9) = 16,91897762$. Vypočítaná hodnota je větší než-li kritická a proto přijímám alternativní hypotézu tedy, mezi důležitostmi křesťanské víry při výběru budoucího povolání a považováním víry v Boha pro povolání sociálního pedagoga jako důležité existuje statisticky významná závislost.

4.6.5 Kombinace 5

Poslední položkou srovnávanou testem nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku byla zvolena dotazníková otázka číslo 17. *Ovlivnilo Vás při výběru oboru Sociální pedagogika jeho umístění na CMTF.* Ověřovala jsem hypotézy:

H0: Mezi umístěním oboru Sociální pedagogika na CMTF a prohlubováním křesťanské víry díky CMTF ve spojení s oborem sociální pedagogika neexistuje statisticky významná závislost.

HA: Mezi umístěním oboru Sociální pedagogika na CMTF a prohlubováním křesťanské víry díky CMTF ve spojení s oborem sociální pedagogika existuje statisticky významná závislost.

Pomocí pozorovaných a očekávaných četností bylo vypočítáno testové kritérium chí-kvadrát $\chi^2 = 52,38130882$. Kritická hodnota na hladině významnosti 0,05 a stupních volnosti 9, $\chi^2(0,05;9) = 16,91897762$. Vypočítaná hodnota je větší než-li kritická a proto přijímám alternativní hypotézu. Mezi umístěním oboru Sociální pedagogika na CMTF a prohlubováním křesťanské víry díky CMTF ve spojení s oborem sociální pedagogika existuje statisticky významná závislost.

4.7 Vyvození závěru výzkumu

Na základě toho, že u všech srovnávaných položek byla zjištěna alternativní hypotéza, tudíž prokázány závislosti jevů týkajících se křesťanské víry a jevů vypovídajících o Cyrilometodějské teologické fakultě, je možné přijmout alternativní

hypotézu i u hlavního zkoumaného jevu. Přijímám tedy fakt, že mezi výběrem studia oboru Sociální pedagogika umístěném na Cyrilometodějské teologické fakultě a křesťanskou vírou existuje statisticky významná závislost. Jinými slovy umístění oboru sociální pedagogika na fakultě s křesťanskou tradicí i křesťanská víra ovlivňuje uchazeče o vysokoškolské studium daného oboru.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažila postihnout souvislosti křesťanské víry a umístění oboru Sociální pedagogika na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého. Práce je rozdělena na teoretickou část tvořenou kompilací literatury a výzkumnou část tvořenou pomocí pedagogických výzkumných metod. Úvodní kapitola seznamuje čtenáře s historickým vývojem katolické církve od starověku až po novověk. Závěr kapitoly patří základní charakteristice katolické církve.

Druhá kapitola pojednává zejména o historii Cyrilometodějské teologické fakulty a její důležitosti při vzniku a obnově Univerzity Palackého v Olomouci. Dále poukazuje na jistou výjimečnost Katedry křesťanské výchovy v souvislosti s výukou pedagogiky a nabízené možnosti vydat se cestou religiozity a spirituality.

Poslední kapitola teoretické části nás seznamuje s mírou religiozity v České republice a celkovým pojetím nadpřirozena moderní společností. Jsou zde nabízeny dva pohledy na věc, a to sociologický a teologický. Nechybí zde ani objasnění pojmů jako religiozita, spiritualita, spirituální teologie a duchovní život, jenž se k tématu neodmyslitelně vážou.

Praktická část věnovaná výzkumu v řadách studentů oboru Sociální pedagogika pak pomocí dotazníkového šetření a jeho vyhodnocení připouští závislosti křesťanské víry při výběru studia Sociální pedagogiky, a to velkou měrou pro to, že je umístěn na půdě Cyrilometodějské teologické fakulty. Očekávané předpoklady výzkumu tak byly splněny. V průběhu zpracování získaných dat vyplynulo několik dalších dílčích výsledků, které zasluhují pozornost. Bylo například zjištěno, že 61% studentů očekávalo od Cyrilometodějské teologické fakulty lepší přístup k jedincům i výuce. Většina studentů zároveň studium na Cyrilometodějské teologické fakultě nebere jako nálepku křesťanské školy a tím pádem menší možnost při uplatnění na trhu práce. V konečném shrnutí vyplynulo, že nevěřící studenti si tuto fakultu vybrali spíše proto, že očekávali od křesťanské založené školy lepší přístup k jedincům i výuce a to i přes fakt, že úspěšně splnili podmínky přijímacího řízení na jinou vysokou školu. Naopak věřící studenti si spíše myslí, že pro povolání sociálního pedagoga víra v Boha není nejdůležitější, ale tento obor si zvolili proto, že je umístěn na fakultě s křesťanskou tradicí.

Tato problematika by se do budoucna dala ještě dále a přesněji zkoumat z pohledu vyučujících na Cyrilometodějské teologické fakultě. Konkrétně, jestli pozorují významné rozdíly v přístupu k výuce u věřících a nevěřících studentů. Jednou z otevřených otázek zůstává skutečnost, která by mohla vyvstat díky přibývajícím nekřesťansky založeným studentům, a to postupná ztráta identity Cyrilometodějské teologické fakulty s křesťanskou tradicí. Je ale také možné, že právě prolínání těchto dvou "světů" přinese v budoucnu pozitivní výsledky jak pro fakultu, tak i pro společnost jako takovou. V rámci této práce jsem se zdržela teologické, sociologické a psychologické interpretace získaných výsledků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. ALRICHTER, M. AMBROS, P. aj. *Křesťanství a kultura*. 1. vyd. Olomouc : Refugium Velehrad-Roma, 2003. 92 s. ISBN 8086715159
2. AMBROS, P. *Kam směřuje česká katolická církev?*. 1.vyd. Praha: Velehrad. 1999. 370 s. ISBN 8086045382
3. CINEK, F. *Cyrlometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci v roce 1936-1937:památník obnovy fakulní budovy a inaugurační slavnosti 22. února 1937*. Olomouc : Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta UP, 1938. 65 s.
4. FIALA, J. *Univerzita v Olomouci (1573-2009)* . 1.vyd. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. 181 s. ISBN 97824422275
5. FRANZEN, A. *Malé církevní dějiny*. 1.vyd. Praha : Zvon, 1992. 333 s. ISBN 8071130087
6. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2. vyd. Brno : Paido, 2010. 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0
7. HALAMA, P, ADAMOVOVÁ, L. a kol. *Religiozita, spiritualita a osobnost' : vybrané kapitoly z psychologie náboženstva*. Bratislava : Ústav experimentálnej psychologie SAV, 2006. 165 s. ISBN 8088910226
8. HALÍK, T. *Divadlo pro anděly: život jako náboženský experiment*. 1.vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. 257 s. ISBN 978-80-7422-051-7
9. HALÍK, T. *Víra a kultura*. 1.vyd. Praha : Zvon, 1995. 207 s. ISBN 8071131172
10. HAMPLOVÁ, D. „Česká religiozita – církevní příslušnost a víra ve světle Sčítání lidu a dat ISSP 2008“. [online]. [cit 6.1.2012]. Dostupné z <http://dlib.lib.cas.cz/6278/1/Ceska_religiozita....pdf>
11. HAMPLOVÁ, D. *Čemu Češi věří: dimenze soudobé české religiozity*. [online]. [cit 6.1.2012]. Dostupné z <<http://dlib.lib.cas.cz/3535/1/2008-4Hamplova.pdf>>
12. HAMPLOVÁ, D. *Náboženství a nadpřirozeno ve společnosti*. [online]. [cit 6.1.2012]. Dostupné z <http://www.areopag.cz/soubory/136_00-3wptext.pdf>
13. HARTL, P. *Psychologický slovník*. 1.vyd. Praha : Budka, 1993. 297 s. ISBN 8090154905
14. CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Praha : Grada, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4

15. JIRÁSEK, Z. a kol. *Církevní dějiny Slezka 18. až 20. století*. 1. vyd. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2011. 121 s. ISBN 978-80-7248-655-7
16. JOHNSON, P. *Dějiny křesťanství*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. 541 s. ISBN 8085947293
17. KOLÁČEK, J. *Katechismus katolické církve*. 2.vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. 793 s. ISBN 8071924733
18. KROUPA, D, MÁDR, O. a kol. *Křesťanství, kultura a svět II*. 1. vyd. Praha: Křesťanská akademie, 1991. 146 s. ISBN 8090061508
19. LUŽNÝ, D, NEŠPOR, R. a kol. *Náboženství v menšině – Religiozita a spiritualita v současné české společnosti*. 1. vyd. Praha: Malvern, 2008. 206 s. ISBN 9788086702537
20. NAVRÁTIL, J. *Kapitoly z dějin olomoucké univerzity 1573-1973*. 1. vyd. Ostrava : Profil, 1973. 371 s.
21. NĚMEC, J. *Vybrané kapitoly z dějin evangelizace světa I*. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého. CMTF, 1991. 131 s.
22. POJSL, M. *Cyriľometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci v letech 1990-2010 : 20 let od jejího obnovení : sborník*. Velehrad : Historická společnost Starý Velehrad, 2010. 286 s. ISBN 978-80-86157-30-6
23. POSPÍCHAL, M. *Padesát let z dějin obnovené univerzity*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996. 345 s. ISBN 8070676264
24. POSPÍŠIL, J, POSPÍŠILOVÁ, H. aj. Profesní příprava sociálních pedagogů na CMTF UP v Olomouci: skutečnost a očekávání. In: BARGEL, M, JAROSZ, E, JŮZL, M. *Sociální pedagogika v souvislostech globální krize*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2011. 906 s. ISBN 978-80-87182-16-1
25. ŘÍČAN, P. *Psychologie náboženství*. 1.vyd. Praha : Portál, 2002. 325 s. ISBN 8071785474
26. STRÍŽENEC, M. *Spiritualita a jej zisťovanie*. [online]. [cit 17.1.2012]. Dostupné z <<http://www.saske.sk/cas/archiv/1-2005/strizenec.html>>
27. VOUGA, F. *Dějiny raného křesťanství*. 1.vyd. Praha : Vyšehrad, 1997. 267 s. ISBN 8085959224
28. WINTER, D. *ABC křesťanství*. 1.vyd. Praha : Česká biblická společnost, 2010. 127 s. ISBN 978-80-87287-05-7

PŘÍLOHA č.1. Dotazník

Křesťanská víra očima sociálních pedagogů - dotazník

Dobrý den,

chtěla bych Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který slouží, jako podklad k bakalářské práci. Celkové téma se týká souvislostí tohoto oboru a křesťanské víry. Vyplnění Vám nezabere více jak 5 minut. U každé otázky zaškrtněte pouze jednu možnost. Vaše odpovědi budou zpracovány anonymně. Velmi děkuji za Váš čas Čapková Dana studentka 3. ročník

1. Pohlaví

Žena x muž

2. Věk

a) 19 -30 let

b) 31-40

c) 41-50

d) 51 a více

3. Forma studia

a) dálkové

b) denní

4. Věříte v Boha?

Ano x ne

5. Je Vaše pojetí Boha křesťanské?

Ano x ne

6. Četl/a jste Bibli?

Ano x ne

7. Měl by/má podle Vás život smysl pokud by Bůh neexistoval?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

8. Myslíte si, že Vám může být Bůh jakousi cestou pomoci lépe se začlenit do společnosti?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

9. Myslíte, že byste bez Boha zvládli racionálně řešit krizové situace?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

10. Obohacuje Vám Vaše křesťanská víra život?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

11. Přináší Vám křesťanská víra lepší orientaci v životě?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

12. Praktikujete aktivně křesťanskou víru? (návštěva bohoslužeb atd.)

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

13. Uznáváte církevní hodnosti(papež, biskup, farář..)?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

14. Dáváte přednost schůzkám s přáteli křesťanského vyznání?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

15. Myslíte, že je pro povolání sociálního pedagoga podstatná víra v Boha?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

16. Byla pro Vás křesťanská víra důležitá při výběru budoucího povolání?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

17. Ovlivnilo Vás při výběru oboru Sociální pedagogika jeho umístění na CMTF?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

18. Prohlubuje Vám obor Sociální pedagogika v kombinaci s CMTF Vaši křesťanskou víru?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

19. Změnila CMTF Váš pohled na křesťanskou víru?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

20. Očekávali jste od křesťansky zaměřené školy lepší přístup k jedincům i výuce, než-li na jiných fakultách?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

21. Berete studium na CMTF jako nálepku křesťanské školy a tím pádem menší zájem ze strany budoucích zaměstnavatelů?

Ano x spíše ano x spíše ne x ne

22. Složili jste úspěšně přijímací zkoušky i na jinou vysokou školu?

Ano x ne